

Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği Kısa Formu-II ve Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği Kısa formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği Kısa Formu-II ve Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği Kısa formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28110>

Özet

Bu akademik giriş, T.C. vatandaşlar için **Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği Kısa Formu-II** (BFNE-II) ve **Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği Kısa Formu-Düz Maddeler** (BFNE-SI) ölçeklerinin Türkçe uyarlamasına odaklanmaktadır. Bu uyarlama çalışması, Gök ve Yalçınkaya-Alkar (2020) tarafından yürütülmüş olup, ölçeklerin **psikometrik özelliklerinin** Türk kültüründe geçerli ve güvenilir olup olmadığını araştırmaktadır. Ölçekler, bireylerin sosyal ortamlarda bakışları tarafından olumsuz değerlendirilme endişesinin yoğunluğunu ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Orijinal ölçeklerin kısaltılmış formları olan bu araçlar, klinik ve araştırma ortamlarında **sosyal anksiyete** ile ilişkili temel bir yapıyı hızlıca değerlendirme imkanı sunmaktadır.

Uyarlama çalışması, her iki kısa formun da Türk popülasyonunda tatmin edici düzeyde güvenilirlik ve geçerlik kanıtlarına sahip olduğunu göstermiştir. Bu ölçekler, **Olumsuz Değerlendirilme Korkusu** yapısının kültürel bağlamda doğru bir şekilde ölçülmesine olanak tanır ve sosyal fobi araştırmaları için önemli araçlardır.

Anahtar Kelimeler

Olumsuz Değerlendirilme Korkusu, BFNE-II, BFNE-SI, Sosyal Anksiyete, Psikometrik Özellikler, Ölçek Uyarlaması, Türkçe Versiyon, FNE.

Yazarlar

Gök, B.G., Yalçınkaya-Alkar, Ö.

Amaç

Ölçeklerin temel amacı, bireylerin sosyal durumlarda bakışları tarafından yargılanma, eleştirilme veya reddedilme endişelerinin derecesini belirlemektir. Bu kısa formlar, daha uzun olan orijinal Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği'ne (BFNE) kıyasla zaman verimliliği sağlayarak klinik tarama ve geniş ölçekli araştırmalar için ideal araçlar sunar.

Türkçe uyarlama çalışmasının spesifik amacı, **Brief Fear of Negative Evaluation Scale-II** ve **Brief Fear of Negative Evaluation Scale-Straightforward Items** ölçeklerinin Türk popülasyonunda geçerliliğini ve güvenilirliğini test etmek, böylece bu önemli **sosyal anksiyete** yapısının kültürel bağlamda doğru bir şekilde ölçülmesini sağlamaktır. Bu çalışma, psikologlara ve araştırmacılara sosyal kaygı çalışmalarıyla kullanılabilecek güvenilir araçlar sağlamaktadır.

Yapı

Ölçeklerin ölçtüğü temel yapı, sosyal anksiyete bozukluğunun merkezi bir bileşeni olan **Olumsuz Değerlendirilme Korkusu** (Fear of Negative Evaluation - FNE)'dur. FNE, bireyin diğer insanlar tarafından olumsuz bir şekilde değerlendirileceği inancından kaynaklanan aşırı bir endişe durumunu ifade eder. Bu yapı, bilişsel modellerde sosyal kaygıyı sürdüren temel etkenlerden biri olarak kabul edilir.

BFNE-II ve BFNE-SI, bu tek boyutlu FNE yapısını ölçmek için tasarlanmıştır. BFNE-SI, sadece düz (olumlu yönde puanlanan) maddeler içererek, ters kodlanan maddelerin neden olabileceği potansiyel metodolojik artefaktları en aza indirmeyi hedeflerken; BFNE-II, orijinal ölçeğin yapısını koruyarak FNE'nin genel yapısını ölçer. Her iki ölçek de, bireyin sosyal etkileşimlerdeki kaygı düzeyini ve kaçınma eğilimlerini yansıtan güçlü göstergelerdir.

Geçerlik

Gök ve Yalçınkaya-Alkar (2020) çalışmasında, ölçeklerin Türkçe versiyonlarının yapı geçerliği, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile incelenmiştir. DFA sonuçları, hem BFNE-II hem de BFNE-SI için tek faktörlü yapının Türk örnekleminde iyi uyum indekslerine sahip olduğunu göstermiştir. Bu bulgular, ölçeklerin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı **Olumsuz Değerlendirilme Korkusu** yapısını başarıyla temsil ettiğini desteklemektedir.

Ayrıca, ölçüt bağıntılı geçerlik kanıtları elde etmek amacıyla, bu ölçeklerin diğer sosyal anksiyete ve ilgili psikopatoloji ölçümleriyle beklenen yönde korelasyonlar gösterdiği saptanmıştır. Bu, ölçeklerin klinik olarak anlamlı sonuçlar ürettiğini ve sosyal kaygı araştırmalarında kullanıma uygun olduğunu teyit etmektedir.

Güvenirlilik

Türkçe uyarlama çalışmasında, ölçeklerin iç tutarlılık güvenirliği analiz edilmiştir. Hem BFNE-II hem de BFNE-SI formları için hesaplanan Cronbach Alfa katsayıları genellikle yüksek bulunmuştur. Yüksek iç tutarlılık, ölçek maddelerinin aynı temel yapıyı, yani FNE'yi ölçmede tutarlı olduğunu gösterir. Bu güvenirlik seviyesi, ölçeklerin ölçüm hatasını minimize ederek, bireylerin gerçek FNE düzeylerini doğru bir şekilde yansıttığını iddia eder.

Faktör Analizi

BFNE-II ve BFNE-SI'nin psikometrik özellikleri incelenirken, temel olarak doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılmıştır. Amaç, orijinal ölçeklerin varsayılan tek boyutlu faktör yapısını Türk kültürüne adapte edildiğinde de korunduğunu kanıtlamaktır. Yapılan analizler, her iki kısa formun da güçlü bir tek faktörlü yapı sergilediğini ve bu yapının sosyal anksiyete literatürüyle

uyumlu olduğunu göstermiştir.

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçeği (Orijinal İngilizce ölçeklerin Türkçe'ye adaptasyonu)

Format: Öz Bildirim Ölçeği

Mevcut Dil: Türkçe (Uyarlanan versiyon), İngilizce (Orijinal versiyon)

Popülasyon Grubu: Klinik Olmayan Yetkin Popülasyon

Yaş Grubu: Yetkinler (18 yaş ve üstü)

Popülasyon Detayları: Türkiye'de üniversite öğrencileri ve genel yetkin örneklemi üzerinde uygulanmıştır.

Test Metodolojisi: Maddeler, katılımcının kendine ne kadar uygun olduğunu belirttiği çok dereceli bir Likert Tipi Derecelendirme sistemi kullanılarak puanlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

FNE, Adaptasyon, Psikometri, Sosyal Fobi, Kısa Form, Ölçek Geliştirme, Bilişsel Değerlendirme, Yargılanma Korkusu.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Bilgi mevcut değildir

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir

Yazın Adresi: Battal Göktürk Gök (Sorumlu Yazar E-postası: bgokturkgok@gmail.com)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler ve Ücret: Ölçeğin akademik ve klinik amaçlarla kullanımı için sorumlu yazar Battal Göktürk Gök ile iletişime geçilmesi önerilir. Ticari kullanım için özel izinler gerekebilir.

Test Yılı (Uyarlama): 2020 (Yayın tarihi)

Orijinal PDF: Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: [olumsuz-degerlendirilme-korkusu-olcegi-kisa-formu-ii-ve-olumsuz-degerlendirilme-korkusu-olcegi-kisa.pdf](#)

Kaynaklar

Gök, B.G., & Yalçınkaya-Alkar, Ö. (2020). Brief Fear of Negative Evaluation Scale-II and Brief Fear of Negative Evaluation Scale-Straightforward Items: psychometric properties of the Turkish versions. *Dusunen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 4(33), 410-420. doi: 10.14744/DAJPNS.2020.00109

Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği K?sa Formu-II ve Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği K?sa formu Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Ölçek maddelerine erişim için ilgili bilimsel makaleye başvurulması gerekmektedir.